

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 34/2006 vp

Hallituksen esitys vuoden 2006 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys vuoden 2006 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 208/2006 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys vuoden 2006 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 208/2006 vp) toisesta täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2006 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 208/2006 vp).

Lisäksi eduskunta on 7.11.2006 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan edellä mainittua hallituksen esitystä täydentävän esityksen (HE 244/2006 vp) ja 14.11.2006 toisen täydentävän esityksen (HE 258/2006 vp).

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa niistä yhteisen mietinnön.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä eduskunnan 8 päivänä marraskuuta 2006 valiokuntaan lähettämät lisätalousarvioaloitteet

— LTA 107/2006 vp — Timo Soini /ps: EUpuheenjohtajuuteen ehdotetun määrärahan vähentäminen (23.02.22)

— LTA 108/2006 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamenoihin (26.75.21)

— LTA 109/2006 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen (26.97.34)

— LTA 110/2006 vp — Timo Soini /ps: EUpuheenjohtajuuskaudelle ehdotetun määrärahan vähentäminen (28.80.26)

— LTA 111/2006 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen metsäkeskusten menoihin (30.60.42)

— LTA 112/2006 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen tiestön ylläpitämiseen (31.24.21)

— LTA 113/2006 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Suomenselkätien

**VaVM 34/2006 vp — HE 208/2006 vp, HE 244/2006 vp,
HE 258/2006 vp**

- suunnittelu-, rakennus- ja parannustöihin Keski-Suomessa (31.24.21)
- LTA 114/2006 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen tieyhteyden Keuruu—Ähtäri parantamiseen välillä Palvalampi—Liesjärvi—Myllymäki (31.24.21)
- LTA 115/2006 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 18 Jyväskylä—Vaasa rakennustöiden jatkamiseen välillä Multia—Ähtäri (31.24.21)
- LTA 116/2006 vp — Timo Soini /ps: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)
- LTA 117/2006 vp — Jouko Laxell /kok: Määrärahan osoittaminen Salon seudun tiehankkeisiin (31.24.78)
- LTA 118/2006 vp — Timo Soini /ps: Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon (31.40.21)
- LTA 119/2006 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen ostamiseen Haapamäen kautta kulkevilla radoilla (31.60.63)
- LTA 120/2006 vp — Jouko Laxell /kok: Määrärahan osoittaminen biopolttoaineen tuotannon käynnistämiseen (32.60.44)
- LTA 121/2006 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen biodieseltehtaiden investointitukeen (32.60.44)
- LTA 122/2006 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen biokaasulaitosten investointitukeen (32.60.44)
- LTA 123/2006 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen pienten haketta käyttävien lämpölaitosten investointitukeen (32.60.44)
- LTA 124/2006 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen sotiemme veteraanien ylimääräiseen budjettiperusteeseen tukeen (33.19.60)
- LTA 125/2006 vp — Pertti Hemmilä /kok: Työministeriön työllistämis-, koulutus- ja erityistoimiin ehdotetun määrärahan vähentäminen (34.06.51)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti valtiovarainvaliokunnan kaikissa jaostoissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Vuoden 2006 toisesta lisätalousarvioesityksestä ja sitä täydentävistä hallituksen esityksistä käy ilmi suotuisan talouskehityksen tulovaikutukset. Tuloarvio on noussut alkuperäisestä talousarvioesityksestä lähes 2,7 miljardia euroa veropohjan kasvun, osinkotulojen kasvun sekä toteutettujen osakemyyntien vuoksi. Verojen ja ve-

ronluonteisten tulojen osuus tästä on nettomääräisesti hieman yli miljardi euroa ja osakemyyntitulojen sekä korkotulojen ja voitontuloutusten osuus noin 1,5 mrd. euroa. Suotuisan tulokehityksen johdosta siirtoa valtion eläkerahastosta on voitu alentaa alun perin arvioidusta runsaat 1,2 mrd. euroa. Näin on voitu kartuttaa eläkerahaston varoja suunniteltua huomattavasti enemmän. Tästä johtuen varsinaiseen talousarvioesi-

tykseen verrattuna vuoden 2006 tuloarvio on kohonnut nettomääräisesti lähes 1,5 mrd. euroa.

Hyvä tulokehitys on antanut puolestaan mahdollisuuden luopua varsinaisessa talousarvioesityksessä arvioidusta noin 446 milj. euron suuruudesta lisävelan otosta kokonaan ja lisäksi lisätä valtion velan nettokuoletuksia yhteensä noin 756 milj. eurolla suunnitellusta. Valtion velka on siten vuoden lopussa noin 59,4 miljardia euroa eli noin 35,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Valiokunta toteaa tyydytyksellä laaja-alaisen ja ennakoitua huomattavasti vahvemman talouskasvun antaman mahdollisuuden vahvistaa valtiontalouden pohjaa myös rakenteellisesti samalla, kun myös välttämättömiä menotarpeita on voitu tyydyttää alkuperäisen talousarvioesityksen lisäksi lähes 250 milj. eurolla.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

97. Avustukset kunnille

34. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (kiinteä määräraha)

Kuntien harkinnanvaraista rahoitusavustusta voidaan myöntää kunnille, jotka ovat joutuneet poikkeuksellisesti tai tilapäisesti kunnallistaloudellisiin vaikeuksiin ja ovat siten lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Kuntien harkinnanvaraista rahoitusavustusta on kuluvana vuonna haettu lukumääräisesti vähemmän kuin vuonna 2005. Hakijat ovat kuitenkin pääosin keskikokoisia ja sitä suurempia kuntia, jolloin hakeusten rahallinen arvo on suurempi kuin edellisenä vuonna.

Kuntakentän sisäiset erot talouskehityksessä ovat huomattavat ja erot näyttävät edelleen kasvavan. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketun vuosikatteen arvioidaan ylittävän poistot vuonna 2006 koko maan tasolla, mutta kuntakoon mukaan tarkasteltuna alle 10 000 asukkaan kunnissa näin ei tapahdu. Talouden tasapainotusongelmat ovat kasvaneet myös eräillä sellaisilla teollisuuspaikkakunnilla, joissa muun muassa yhteisöveron heikko kehitys ja työmarkkinahäiriöt ovat vähentäneet kunnan verotuloja. Tämä yhdessä valtionosuuksien tasausjärjestelmän viiveen kanssa on syventänyt talousongelmia eräissä yli 10 000 asukkaan kunnissa. Valtionosuusuudistuksen ja kuntien verotuloja koskevien perustemuutosten haittavaikutuksia pyritäänkin kompensoimaan harkinnanvaraisella rahoitusavustuksella.

Momentille on ehdotettu 2 000 000 euron lisäystä, jolloin vuoden 2006 määräraha olisi 28 500 000 euroa. Kyseisellä määrärahalla voidaan avustaa arviolta 50–60 kuntaa, mikä edustaa alle puolta negatiivisen vuosikatteen kunnista. Rahoitusavustuksen kokonaistarve on siten ehdotettua lisäystä suurempi.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

90. Taide ja kulttuuri

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan momentin lisämääräraha on tarkoitettu käyttää Suomen kansallismuseossa sattuneessa räjähdys-onnettomuudessa tuhoutuneiden vitriinien uusiin, kuten selvitysosassa todetaan. Momentin päätösosa on muutettu tämän mukaiseksi.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 180 000 euroa käyttösuunnitelman kohtaan 2. *Museovirasto.*

Pääluokka 32
KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

60. Energiapolitiikka

44. Biopolttoaineiden uusien tuotantoteknologioiden kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus ehdottaa biopolttoaineiden uusien tuotantoteknologioiden kehittämiseen 9 miljoonan euron määrärahaa. Se käytettäisiin tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun innovatiiviseen tutkimukseen ja kehitykseen, joilla kehitetään liikenteen toisen sukupolven biopolttoaineiden tuotantoteknologioita ja -ketjuja. Tavoitteena on kehittää teknologioita ja ratkaisuja, jotka olisivat kilpailukykyisiä ja joilla olisi kysyntää myös kansainvälisillä markkinoilla.

Biopolttoaineiden tuottamiseen liittyvät ratkaisut ovat ajankohtaisia hallituksen annettua esityksen biopolttoaineiden käytön edistämiseksi liikenteessä (HE 231/2006 vp). Lisätalousarviossa esitetään myös yritystukivaltuuden korottamista 4 miljoonalla eurolla, mikä on käytettävissä muun muassa biopolttoaineiden teolliseen tuotantoon liittyviin investointihankkeisiin.

On tärkeää, että biopolttoaineiden tuotannossa ja käytössä edetään, sillä liikenteen osuus EU:n kasvihuonekaasupäästöistä on jo lähes neljännes. Biopolttoaineiden tuotannolla voidaan myös vähentää öljyriippuvuutta sekä lisätä energiaomavaraisuutta.

Pitkällä tähtäimellä on tärkeää keskittyä nimenomaan toisen sukupolven biopolttoaineiden edistämiseen. Tässä vaiheessa näiden polttoaineiden raaka-ainepohjaa ja muita ominaisuuksia koskevat yksityiskohdat ovat vielä paljolti määrittelemättä, mutta tavoitteena ovat joka tapauksessa selvästi nykyistä ympäristöystävällisemmät ja kustannustehokkaammat sekä laadultaan aiempaa paremmat polttoaineet.

Uusien teknologioiden arvioidaan avaavan merkittäviä vientimarkkinoita. Suomi on ollut

etenkin ympäristöteknologiassa kehityksen kärkimaa Euroopassa, ja Suomella on jatkossakin hyvät mahdollisuudet toimia bioenergian ja ympäristöystävällisten teknologioiden edelläkävijänä sekä aktiivisena toisen sukupolven biopolttoaineiden kehittäjänä. Ratkaisujen kaupallistuminen ja kilpailukykyisen hintatason saavuttaminen vaativat kuitenkin erittäin vahvaa panostusta tutkimus- ja kehitystyöhön. Valiokunta pitää siksi erittäin tärkeänä, että alan kehitystyötä edistetään johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti ja että suomalaisen ympäristöteknologian kilpailukykyistä huolehditaan.

Pääluokka 35
YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA

Ympäristöministeriön lisätalousarvioesitys on erittäin merkittävä niin luonnonsuojelun kuin myös ympäristön suojelun kannalta, sillä siihen sisältyy määrärahat sekä Nuuksion luontokeskuksen että öljyntorjunnan osaamiskeskuksen perustamiseen. Lisäksi ympäristövahinkojen torjuntakykyä parannetaan uusimalla kahden rajavartiolaitoksen valvontalentokoneen valvontalaitteistot.

Nuuksion luontokeskus. Metsähallitus ja alueen muut toimijat ovat pitkään kestäneen valmistelutyön tuloksena sopineet Nuuksion luontokeskukseen liittyvien investointi- ja käyttökustannusten maksamisesta. Tarkoituksena on perustaa kiinteistöosakeyhtiö, jossa olisivat osakkaina Metsähallituksen lisäksi ainakin Espoon kaupunki ja Solvallon urheiluopiston omistajat. Hankkeen rakennuskustannuksiksi on arvioitu 10,5 miljoonaa euroa, josta valtion osuus olisi enintään 6,5 miljoonaa euroa. Valtion osuus vuotuisista 1,15 miljoonan euron käyttökustannuksista olisi noin 20 prosenttia, ja loppuosasta huolehtisivat pääkaupunkiseudun kunnat ja Solvallon urheiluopisto. Hankkeen suunnittelu kestää noin kaksi vuotta, ja Nuuksio-keskuksen arvioidaan valmistuvan vuonna 2010.

Valiokunta on monessa yhteydessä kiirehtinyt Nuuksion luontokeskuksen perustamista ja on erittäin tyytyväinen siihen, että hanke on vihdoin käynnistymässä. Nuksio sijaitsee Suomen väkirikkaimmalla alueella, ja se on noin 1,3 miljoonan asukkaan pääkaupunkiseudulle erittäin merkittävä luontokohde. Nuksio-keskuksen vuosittainen kävijätavoite on 200 000 käyntikertaa. Nuksiosta on tarkoitus luoda kansainvälisesti kiinnostava ikkuna Suomen luontoon ja luontomatkailukohteisiin sekä myös lapsia ja nuoria palveleva luonto- ja ympäristökasvatuskohde. Valiokunta pitää myös erittäin hyvänä nyt valittua toimintamallia, jossa valtio ja alueen kunnat ja muut toimijat yhdessä vastaavat sekä hankkeen toteuttamis- että sen ylläpitokustannuksista.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esimerkiksi luontomatkailun edistämiseksi on tärkeää, että myös kaikkien muiden kansallispuistojen palveluja kehitetään ja että niiden hoidosta ja ylläpidosta huolehditaan. Nuksio-keskuksen kaltainen toimintamalli voi toimia esimerkkinä ja kannustimena myös muiden kansallispuistojen kehittämisessä.

Öljyntorjunnan osaamiskeskus. Valiokunta on niin ikään erittäin tyytyväinen siihen, että pitkään suunnitteilla ollut öljyntorjunnan osaamiskeskushanke käynnistetään. Öljyntorjunnan osaamiskeskusta varten on tarkoitus perustaa osakeyhtiö, jonka osakepääoma olisi 2 miljoonaa euroa ja josta valtion osuus olisi enintään 1 miljoonaa euroa.

Öljyntorjunnan osaamiskeskus parantaa öljyntorjuntavalmiutta sekä edistää eri toimijoiden yhteistyötä, alan koulutusta ja harjoitustoimintaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että öljyntorjunnan osaamiskeskuksesta kehittyy myös alan kansainvälinen osaaja ja kouluttaja ja että se edistää omalta osaltaan suomalaisen ympäristöosaamisen sekä ympäristötekniikan vientiä kansainvälisille markkinoille.

Suomen öljyntorjuntavalmiuksia on viime vuosina kehitetty määrätietoisesti, ja Itämeren suojeleohjelma on tältä osin toteutunut hyvin. Valiokunta toteaa, että rehevöitymistä aiheuttavat päästöt eivät sen sijaan ole vähentyneet suojeleohjelman edellyttämällä nopeudella. Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttääkin entistä määrätietoisempia toimia Itämeren ravinnekuormituksen vähentämisessä.

YHTEENVETO

Hallituksen esitysten mukaan ehdotetaan tuloarvioihin (ilman nettolainanottoa ja velanhallintaa) nyt yhteensä 457 847 000 euron lisäystä, määrärahoihin 47 567 000 euron lisäystä ja nettokuoletuksiin ja velanhallintaan 410 280 000 euron lisäystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kulu-
van vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat
varsinainen talousarvio ja vuoden ensimmäinen
lisätalousarvio huomioon ottaen 40 585 330 000
euroa.

PÄÄTÖSEHDOTUS

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta osin hallituksen esitysten perusteluihin yhtyen valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että ehdotus vuoden 2006 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään hallituksen

esityksen ja sitä täydentävien esitysten mukaisena,

että lisätalousarvioaloitteet LTA 107—125/2006 vp hylätään ja

että lisätalousarviota sovelletaan 1 päivästä joulukuuta 2006 alkaen.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Markku Koski /kesk	Matti Saarinen /sd
vpj.	Matti Ahde /sd	Anni Sinnemäki /vihr
jäs.	Christina Gestrin /r	Irja Tulonen /kok
	Kyösti Karjula /kesk	Kari Uotila /vas
	Jari Koskinen /kok	Jukka Vihriälä /kesk
	Pekka Kuosmanen /kok	vjäs. Eva Biaudet /r
	Reijo Laitinen /sd	Arto Bryggare /sd
	Maija-Liisa Lindqvist /kesk	Mikko Immonen /vas
	Pekka Nousiainen /kesk	Reijo Kallio /sd
	Tuija Nurmi /kok	Esko Kiviranta /kesk
	Pirkko Peltomo /sd	Mikko Kuoppa /vas
	Iivo Polvi /vas	Maija Perho /kok
	Virpa Puisto /sd	Jaana Ylä-Mononen /kesk
	Markku Rossi /kesk	

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

valiokuntaneuvos Mari Nuutila
valiokuntaneuvos Marjo Hakkila

VASTALAUSE

Yksityiskohtaiset perustelut

Pääluokka 31

MÄÄRÄRAHAT

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN
HALLINNONALA

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot,
korvaukset ja tuet

97. Avustukset kunnille

34. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus
(kiinteä määräraha)

Ministeriö on esittänyt momentille 10 miljoonan euron lisäystä, mutta hallitus tyytyi esittämään vain 2 miljoonan euron lisäystä, jonka valiokunnan enemmistö myös hyväksyi. Meistä 10 miljoonaa euroa taloudellisesti vaikeimmasa asemassa oleville kunnille olisi ollut erittäin perusteltu lisäys. Valiokunnan enemmistökin joutui myöntämään, että sen esittämä 2 miljoonan euron lisäys ei ole riittävä.

Jälleen kerran huomattava määrä kuntia joutuu korottamaan veroprosenttiaan. Siinä mielessä tulisi valtionosuuksia sinänsä jo korottaa. Kun asianomaisia momentteja ei esitykseen sisälly, voimme esittää vain harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen lisäystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentille 26.97.34 otetaan
lisäyksenä 8 000 000 euroa.*

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Saariston kehityksen edistämistä annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituisella väestöllä on käytettävissä kuljetuspalvelut. Nyt nämä palvelut ovat ilman lisärahoitusta vaarantumassa mm. kasvaneiden polttoainekustannusten ja rahatihintojen nousun vuoksi. Myös vanhentunut aluskanta ja huonokuntoiset laiturit tarvitsevat rahoitusta.

Vaikka erityisjärjestelyjen avulla liikenne voitaisiinkin turvata loppuvuodeksi, niin tämä johtaa vain ongelmien kasaantumiseen seuraavana vuonna. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kuluvan vuoden rahoitusvaje on 100 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentille 31.60.64 otetaan
lisäyksenä 100 000 euroa.*

**VaVM 34/2006 vp — HE 208/2006 vp, HE 244/2006 vp,
HE 258/2006 vp**

Vastalause

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2006

Kari Uotila /vas
Iivo Polvi /vas

Mikko Immonen /vas
Mikko Kuoppa /vas